

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – I LTER

Zápis ze zasedání ČNK pro I LTER dne 20. června 2019 ve Veselí n. M., IS CHKO Bílé Karpaty

Přítomni: D. Adam, J. Dušek, M. Erlebach, K. Fajmon, J. Hruška, K. Chobot, E. Jelínková, P. Krám, F. Oulehle, J. Schlaghamerský, J. Suhomel, M. Šorf, O. Vindušková, J. Vrba, P. Znachor; hosté: K. Král (VÚKOZ), M. Pavelka (ÚVGZ), I. Jongepierová (CHKO Bílé Karpaty).

Omluveni: J. Frouz, R. Hédli, I. Kholová, Z. Křenová, V. Novotný, L. Purchart, M. Tesař, T. Vrška.

Nepřítomni: M. Svoboda, P. Vlašánek.

1. Zahájení, návrh programu zasedání

J. Vrba zahájil jednání, poděkoval hostitelské Správě CHKO Bílé Karpaty a přivítal hosty. Poté předseda konstatoval, že úkoly z minulého zasedání ČNK (7. 12. 2018) byly splněny, vyjma úkolů týkajících se internetových stránek rozšířené kandidátské plochy LTER Xerothermní lesy (R. Hédli) a výroční zprávy za roky 2017–2018 (J. Vrba).

2. Stručná informace o činnosti a postupu zařazení LTER do české roadmap ESFRI

J. Vrba stručně shrnul vývoj od prosincového zasedání a omluvil se za malou aktivitu vzhledem k časové zaneprázdněnosti. Poté J. Hruška shrnul jednání s MŠMT (odd. pro výzkumné infrastruktury – P. Ventluka) o zařazení CZ-LTER na českou roadmap ESFRI. Z dosavadních jednání vyplynulo, že MŠMT chybí finanční prostředky, takže zatím nebude ani politická podpora, do r. 2021 tedy MŠMT žádnou novou infrastrukturu nepodpoří. CZ-LTER tedy stále není na české roadmap ESFRI; kvůli zařazení na příští období bylo CZ-LTER doporučeno zúčastnit se re-evaluace existujících českých ESFRI infrastruktur, které proběhne v roce 2020.

3. Informace o evropských projektech eLTER RI a PPP ERIC

J. Hruška informoval o přípravě **PPP ERIC** (Preparatory Phase Project *European Research Infrastructure Consortium*) eLTER, koordinace Helmholtz-Centre for Environmental Research (UFZ Leipzig, SRN), v projektu je zapojen ÚVGZ (2 člověkoměsíce + cestovné). V roce 2022 bude založen právní subjekt EU ERIC sestávající se ze států, které mají vyslovenou domácí politickou podporu. Je pravděpodobné, že tento projekt bude udělen, jedná se víceméně o technickou podporu přípravy již schváleného ESFRI konsorcia.

Příprava projektu **eLTER Plus**, jednání v Helsinkách (Hruška, Křenová – leden 2019) – vědecktější, je zaměřen na networking; na základě metainformací v DEIMS byly v centrále LTER vybrány 2 plochy CZ-LTER (Mokré louky, Povodí Lysina a Pluhův bor); projekt byl podán v březnu 2019; zdroj financí: Horizon 2020. Pokud bude udělen, začne v roce 2020.

Závěr: ČNK poděkoval J. Hruškovi a doporučil, aby projektové prezentace s informacemi byly dostupné po přihlášení na úložišti www.lter.cz.

4. Návrh nových kandidátských ploch LTER

M. Pavelka (ÚVGZ AVČR) představil experimentální výzkumnou plochu **Bílý Kříž (Bily Kriz)** v Beskydech. Stejnověký smrkový porost – výsadba 1981, výzkum od 1987; meteorologický monitoring, toky skleníkových plynů, vliv UV a zvýšených konc. CO₂ na smrk atd.; experimentální skleník (od 1997), mezinárodní síť ICOS (Integrated Carbon Observation System, ESFR, od 2008); účast v mezinárodních projektech a řada prestižních publikací.

Závěr: Navržená plocha má značný výzkumný potenciál, vhodně rozšiřuje spektrum instrumentovaných experimentálních ploch v rámci CZ-LTER a splňuje veškerá kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Bílý Kříž** (koordinátor M. Pavelka) jako

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – I L T E R

kandidátskou plochu (master site) s roční zkušební lhůtou na doplnění metainformací a metadat (www.lter.cz, DEIMS).

J. Hruška (ČGS a ÚVGZ) představil dlouhodobé výzkumné aktivity ČGS, ÚVGZ AV ČR, VÚV TGM, FSv ČVUT a ČHMÚ v **povodí Uhlířská (Uhlířská catchment)** v Jizerských horách – plocha původně založena ČHMÚ v roce 1982, v síti GEOMON od roku 1994. V celém povodí smrková monokultura, v 80. letech bylo 80 % porostů vykáceno kvůli chřadnutí díky masivní acidifikaci, dnes je v povodí cca 30-letá monokultura smrku ztepilého. Jedná se o modelové povodí pro studium podpovrchového odtoku (Experimental hillslope Tomšovka) a zotavování z acidifikace, a to jak chemické (vody půdy), tak biologické (hydrobiologie potoka a nádrže Bedřichov).

Závěr: Navržená plocha má velký výzkumný potenciál, vhodně rozšiřuje spektrum lesních povodí v rámci CZ-LTER a splňuje kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Povodí Uhlířská** (koordinátor J. Hruška) jako kandidátskou plochu (regular site, complex site) s roční zkušební lhůtou na doplnění metainformací a metadat (www.lter.cz, DEIMS).

5. Internetové stránky CZ-LTER a DEIMS

D. Adam představil možné alternativy uspořádání odkazů, propojení s [DEIMS-SDR](#) a mapových podkladů pro www.lter.cz – po krátké diskusi se členové shodli na optimální variantě. J. Vrba poděkoval D. Adamovi za přípravu úprav a požádal všechny koordinátory o dodání potřebných materiálů a průběžných aktualizací nových publikací (**do 30. 9. 2019**).

Závěr: ČNK žádá koordinátory o předání mapových podkladů k vybudování nové vrstvy LTER lokalit, jež bude viditelná na stránkách www.lter.cz (**do 30. 9. 2019**). Preferované formy: vektorový GIS či CAD formát (např. ESRI shapefile, dgn, dwg); rastrový formát s georeferencí (např. GeoTIFF); rastrový formát bez georeference s vhodnou podkladovou mapou na pozadí (např. výřez z mapy použitý dříve v prezentaci); nebo alespoň slovní popis (např. lokalita Slapy odpovídá svým půdorysem v. n. Slapy na Základní mapě ČR 1 : 25 000 nebo lokalita XY odpovídá vymezení MZCHÚ XY na mapy.cz).

Závěr: ČNK žádá koordinátory nových ploch LTER **Bílý Kříž** (koordinátor M. Pavelka), **Povodí Uhlířská** (J. Hruška) a **Xerothermní lesy** (R. Hédli) o dodání všech metainformací, metadat a mapových podkladů (www.lter.cz, DEIMS; **do 31. 10. 2019**) a ostatní koordinátory o doplnění a průběžnou aktualizaci informací na stránkách CZ-LTER, zejména publikací, projektů a spolupracujících institucí (**do 30. 9. 2019**). Dále ČNK doporučuje všem koordinátorům ploch, aby zvážili přiměřené doplnění sledovaných parametrů (metainformací) v DEIMS-SDR s ohledem na přípravu evropských projektů.

6. Personální záležitosti

J. Vrba informoval o rezignaci T. Vršky v souvislosti s jeho odchodem z VÚKOZ, ocenil jeho působení v ČNK a navrhl kooptovat do ČNK nového vedoucího odboru ekologie lesa VÚKOZ Kamila Krále. Dále navrhl nominovat jako nového člena ČNK Mariana Pavelku.

Bezprostředně po zasedání ČNK rezignoval M. Svoboda (ČZU) a navrhl převedení plochy LTER Šumavské horské smrčiny pod Správu NP Šumava, která fakticky garantuje biomonitring lesů. Správa NPŠ souhlasila s institucionální garancí a jmenovala novým koordinátorem plochy LTER Šumavské horské smrčiny Jaroslava Červenku.

J. Vrba požádal o uvolnění z funkce předsedy ČNK pro I L T E R a za svého nástupce navrhl J. Hrušku, který s převzetím funkce předsedy souhlasil, pouze bude-li zvolen spolehlivý a výkonný zástupce. Po kratší diskusi se členové shodli na nominaci O. Vinduškové, která kandidaturu přijala.

Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – I L T E R

Závěr: ČNK zvolil jednomyslně zvolil **předsedou J. Hrušku** a **místopředsedkyní O. Vinduškovou**. Dále ČNK pověřil J. Hrušku aby zřizovateli navrhl jmenovat **nové členy ČNK:** Ing. Kamila Krále, Ph.D. (VÚKOZ), Mgr. Mariana Pavelku, Ph.D. (ÚVGZ AV ČR) a Ing. Jaroslava Červenku, Ph.D. (Správa NPŠ).

7. Různé

O. Vindušková představila projekt **Experimentální povodí na předpolí velkolomu Jiří** na ploše LTER Sokolovské výsypky (J. Frouz, O. Vindušková). Budou vybudována 4 instrumentovaná subpovodí (o plochách 0,25 ha; 2 rekultivace, 2 sukcese); slavnostní otevření plánováno 9. 10. 2019.

8. Informace o exkurzi

K. Fajmon pozval účastníky na exkurzi na plochu LTER Čertoryje – Vojšické louky (21. 6. 2019) a na kopec Výzkum, kde v letech 1999–2015 probíhalo sledování různých způsobů obnovy lučního porostu na 2,5 metrových pásech. ČNK poděkoval K. Fajmonovi a I. Jongepierové za skvělou organizaci výjezdního zasedání a Správě CHKO Bílé Karpaty za pohostinnost.

Zapsali: Jelínková, Hruška, Vindušková, Vrba